

Izhaja
10., 20. in zadnjega
dné vsakega meseca.

Naročnina
stane 1 gld. na leto.

Posamne številke
po 5 kr.

GLASNIK

Naročnine in dopise
pošiljajte uredništvu
»Glasnik«
Cesta v Mestni Log 4.

Oglasila

delavcev, ki nimajo dela,
ali delodajavcev, ki
iščejo delavcev, se vspre-
jemajo zastoj!

Krščanski delavci, združite se!

Štev. 15.

V Ljubljani, 31. maja 1898.

Letnik IV.

Dobra znamenja.

Pred par tedni so imeli nemški rudarji in topivci svoj prvi skupni shod. Pri tem shodu, katerega se je vdeležilo 109 zastopnikov, je bilo posebno zanimivo poročilo Maksa Hirša, ki je pozival vse tovarise k jedinstvu. Dejal je: »Duša delavskih zvez je ta, da vsprejemajo vase vse tovarise brez ozira na njihove drugačne nazore. V organizaciji mora vladati strog strokoven red, zunaj zveze pa popolna sloboda posamnikom delovati po svojem politiskem in verskem prepričanju.«

Hirš je stavil za vzgled vzlasti angleška strokovna društva in povdarjal, da so ravno s tem, ker so dajala vsakovrstne podpore svojim udom, dosegla tolik uspeh.

Za Hiršem je poročal Pokorny o delavni dobi in plači in je dejal: »Tudi zato moramo biti za krajši delavnik, da bomo, če bomo morali svojo deželo kedaj braniti proti sovražniku, državljanji, ki ljubijo svojo domovino, krepki možje, kijo morejo braniti in ne izsesani suznji.«

Henker je poročal o bratovskih skladnicah in je rekel med drugim: »Delavci, ne kot strankarji, marveč kot tovarisi, naj si bomo konservativci, socijalni demokratje ali klerikalci, se moramo potegovati za to stvar, ki ni strankarska, marveč delavska stvar.«

Omenjati moramo, da so bili ti govorniki socijalni demokratje. Pri nas ne slišimo nikdar take besede iz ust kakega socija. Najgorje zabavljanje proti prepričanju katoliških delavcev, zatiranje vsake slobode, boj proti veri in ljubezni do domovine je naših sodrugov vsakdanje opravilo.

Na Nemškem se je velik del socijalnih demokratov že odvrnil od neumnih Marksovih sanjarij in se postavil na resnična dejanska tla. Bernstein je voditelj teh socijalcev. Ko se je nedavno v nemškem državnem zboru obravnavala predloga o zvišanju stroškov za artilerijo, so nekateri socijalni demokratje: Schippel, Auer in drugi naravnost povdarjali, da nove puške in novi topovi niso proti njihovim vzorom. Heine je celo svojim tovarišem svetoval, naj glasujejo za to predlogo, naj pa v plačilo zato zahtevajo koristnih zakonov za delavski stan.

To je čudno. Še bolj čudno pa je, da se je upal znani Bernstein očitno v socijalno demokratskem listu »Neue Zeit« pred kratkim pobijati Marksa. V svojem sestavku »Probleme des Sozialismus« pravi, da ni res, kar trdi Marks, da morata namreč srednja stanova — mali obrtniki in kmetje propasti in dokazuje, da se je število malih kmetov celo zvišalo zadnji čas. Ravno tako pobija Marksovo načelo, da se bo sedanja družba sama siloma sesedela in uničila. To pridigujejo naši judovski socijalci ob vsaki priliki in pristavljajo, da bo morala družba — država — potem vse proizvodnje vzeti v svoje roke. Takrat bo socijalizem zmagal in človeštvo bo rešeno. Bernstein pa pojas-

nuje, da je le malo proizvodnih strok, ki bi jih mogla država sama voditi.

Konečno se Bernstein protivi temu, da bi bili delavci vedno na slabšem in dokazuje, da se njihove razmere stalno boljšajo.

O komunisti državci pravi: »Očitno povem, da imam za to, kar se imenuje konečni cilj socijalizma, izredno malo smisla. Ta cilj, bodi kakršnen koli, mi ni prav nič mar; gibanje mi je vse.« To gibanje mora vedno bolj razširjati dolžnosti, ki jih ima posameznik do družbe. (To trdimo tudi mi, ko pobijamo liberalstvo). Država mora dobiti vedno več nadziravnih pravic nad gospodarskim življenjem. Socijalizem mu je »vsestranska izvršitev združnega življenja«; njegov namen je »najvišje blagostanje in vsestransko vzajemno spopolnovanje«.

V tem smislu mora biti vsak pošten človek socijalist. Zato smo veseli teh znamenj, da se socijalna demokracija kot protiverska, revolucijska sanjarska stranka drobi in da iz njenih vrst stopajo možje na dan, ki stojé na tistem stališču kot mi. Skrb za delavski stan in njegovo zboljšanje bodi vsem sveta! Zato je pa treba najprej delavske organizacije, ki mora imeti pred vsem gospodarske namene. V politiskem boju morajo skušati delavci in njihovi prijatelji, da čim najprej iztrebijo liberalna načela iz postav in pribore delavcu veljavo in čast s tem, da oživé v drugih stanovih dolžnosti, ki jih imajo do delavcev in katerih se sedaj ne zavedajo.

Dokler bo pa socijalna demokracija imela za svoj temelj neumni Marksov materializem, dokler bo v njenih vrstah poglavitno geslo:

LISTEK.

Trije polovičarji.

Priobčil A. A.
(Konec.)

»Pozdravljeni bodite na našem bregu, vi katoliški mestjani!« zakliče gospod župnik prislim. »Trikratni živijo ljubim gostom!« oglasi se Forner, in veselo je zaoril trikratni pozdrav. Med igranjem navzoče godbe korakale so množice proti trgu, kjer so stopili v krasno ozaljšano gostilno pri zvezdi.

Pol ure pozneje, bilo je že poludne, zagrmelo je zopet deset strelcev iz »dolge njive« sem, to je bilo znamenje, da se prične »katoliško-politični shod v trgu pri jezeru.«

Vdeležba pri shodu je bila mnogo večja, kakor bi se bilo moglo pričakovati. Vsi prostori velike dvorane bili so prenapolnjeni.

Med množico vidimo Novaka, opazimo tudi tovarniška delavca Nikolaja in Henrika, ki sta zavoljo svojega trdnega, neomahljivega značaja prišla ob delo in kruh. Ko je župnik

na shodu povedal, kako po nedolžnem sta izgubila delo, ponudil jima je precej stavbeni mojster Joze Novak, sorodnik Štefanov, da lahko vsak pendeljek prideta k njemu v mesto, kjer jima bo za cel teden preskrbel delo.

Tudi učitelj Heler je bil navzoč, toda vsi drugačni nazori so ga privedli sem, kakor pa mu jih je hotel vcepiti notar. Popolnoma je izpremenil svoje mišljenje, saj je pač dobro spoznal, da se taki nazori ne morejo strinjati z učiteljem, ki ima skrbeti tudi za dušni blagor mladine, sebi izročene. Da bi javno pokazal svoje trdno katoliško prepričanje, sprejel je ves radosten svojo izvolitev tajnikom shoda.

Kaj se je na shodu pametnega in res koristnega govorilo, to pustimo. Natančno in trdno se je dokazalo, kako koristna, da celo potrebna so društva na katoliškej podlagi, pokazalo se je, kako plitvi in nič vredni so ugovori zoper to resnico. Za povzdigo šole, seveda v krščansko-katoliškem smislu, bile so vsprejete dobre resolucije. Liberalno stranko

ni zalil nikdo s psovkami, a govorniki so nasteli resnične dogodke ter s tem še natančneje dokazali, da je nevera, brezboštvo namen prostozidarstva, kateremu služi liberalizem le kot plašč, za katerega se framazonstvo skriva.

»Dva mogočna tabora sta na svetu«, konča predsednik shoda v navdušenih besedah: »Jeden se imenuje vera, in njegovo geslo je: Bog biva! Drug se zove nevera, tu pa kličejo: Ni Boga, vera je neumnost, ravno tako tudi cerkev in pobožno življenje! Bojurno se zoper tega antikrista naših dnij z vsemi pravnimi in dovoljeni sredstvi! Proč torej z revnim polovičarstvom, proč s strahom in malomarnostjo, združeni se potegujmo za svoje najlepše in najplemenitejše svetinje kot odkriti in odločni katoličani, ako bi se tudi naši nasprotniki iz nas norčevali in nas zasmehovali. Naša sredstva so sloga, trdnost in stanovitnost in bodite zagotovljeni, da nas bodo in nas morajo pripeljati do zmage. Sedaj se pa še prav prisrčno zahvaljujem vsem, ki so nas tako prijazno sprejeli; zdravstvujte tržani in kmetje in prijatelji! Skusite

boj proti veri in cerkvi, sovraštvo do duhovnikov, domovine in države, toliko časa ni z njo mogoča pametna beseda. Z ljudmi, katerih nekaj izrekov smo navedli v tem članku, se pa da govoriti. Judovsko socialistiško vodstvo v naši državi bo zadrževalo, kar bo moglo, da se tudi pri nas ne pojavi kaj takega, kar vidimo na Nemškem. A prepričani smo, da zdrava pamet mora naposled zmagati v še tako trdih buticah in takrat bo katoliška delavska stranka roko v roki hodila s svojimi spametovanimi tovariši v korist in napredek delavskega stanu.

Taki-le smo!

Slovenci vedno in vedno zahtevamo, da se nam zakonito prizna naš jezik v uradih in v šoli. Koliko borb je že bilo radi tega in vendar še danes po vseh slovenskih krajih naš jezik nima javne pravice. Čudno mora se zdeti človeku, kako je to mogoče. Ako narod zahteva in sam z dobrim vzgledom pokaže, da za-se resno hoče narodnih pravic, potem mu istih nihče kratiti ne more. Slovenec n. pr. gre k sodišču in ne zna nemško, potem mora sodišče njega zaslišati v njegovem jeziku, sicer ne more soditi. Tudi razsodbo mu mora uročiti slovensko, sicer je ne razume, in vendar mora vsakdo vedeti, kako mu je sodilo sodišče. Naravno je toraj, da dobimo pri uradih pravico svojemu jeziku. Toda ravno tu kažemo Slovenci, da smo »lipovci«. Mehki, kadar bi morali biti trdi, neodločni v važnih trenutkih, ko raje odnehamo in si pustimo kronati svojo glavo s tujčevo peto, kakor da bi svojemu jeziku pri uradih zahtevali zakonite pravice. Toda kaj hočemo govoriti o uradih, pogledjmo raje v zasebno in javno življenje Slovencev. Slavni naš pesnik Koseski pravi: »Kedor zaničuje se sam, podlaga je tujčevi peti.« Ali se to pri nas ne uresničuje od besede do besede? Le pogledjmo malo! Koliko naših razumnikov je, ki sicer v družbi govoré vedno za narod, celo v časopisih in knjigah se svetijo njihova imena. Toda zasebno se ženijo s tujkami, govoré v družini nemško, pošiljajo svoje otroke v nemške šole i. t. d. Ako milostiva gospa kaj potrebuje, gre v nemško prodajalnico, da si nakupi svojih potrebščin. Da bi šla k Slovincu, se ji zdi »zu ordinär«, menda ker se boji, da bi je kdo ne ogovoril slovenski. Doma se čitajo nemški časopisi, nemški romani in sploh nemška literatura. Sloven-

skega se po naših slovenskih hišah nahaja bore malo. Toda kakor je v zasebnih družinah in hišah, tako je tudi v javnosti. Slovenska gospoda govori na promenadah in šetališčih »moderni jezik starih devic«, nemščino. Po naših gostilnah boš videl bore malo slovenskih napisov. Gostilna ljubljanskega narodnega doma je veliko bolj podobna »nemški kazini« kot »narodnemu domu« po svojih stenskih oklicih in napisih. Stene naših javnih lokalov so polne nemških firm, ki med nami v slovenskih gostilnah ponujajo v nemščini svojo robo. Tega Slovenci nikakor ne bi smeli trpeti, ako hočemo, da nam zasije »boljša bodočnost«. Železniški vozni red se nahaja povsodi le v nemškem jeziku in vse to Slovenci mirno trpimo in menimo celo, da s tem ni užaljen naš narodni čut in ponos. Kedo nas more siliti znati tuje jezike? Nihče! Zato pa skrbimo, da dobi naš jezik pravico v javnosti z vzgledi in ne trpimo v naši sredi ničesar, kar bi nam škodilo. S tujci ravnajmo tako, kakor oni z nami, lepše ravnanje bi bilo zoper pravičnost in je naroden greh. Skušajmo, da se sami odvadimo nemškutarjenja in da sami spoštujemo svoj jezik in svojo narodnost. Koliko delavcev je, ki pošiljajo svoje otroke v »šulferajnsko« šolo, da se tam navzamejo takoj mladi ptujega duha, da potem toliko ložje zaničujejo jezik lastnih starišev. Pa zakaj vse to? Zato ker menijo, da dobé oni, ki znajo nemški, boljši kruh, ali pa iz strahu pred kakim nemčurjem, ki ima kakoršnikoli vpliv na nje. Tudi iz lahkomišelnosti je dosti slovenskih otrok po nemških šolah. Naši slovenski možje iščejo dostikrat nemških advokatov, ki jim ne gledé na to, ali umejo ali ne, izdeljujejo in vlagajo nemške uloge. Po naših slovenskih župniščih se še sedaj mnogo uraduje nemški. Mesto krstnih listov se dobivajo: »Geburts- und Taufscheine«. Knjige se vodijo v nemščini; vse to bi se lahko odpravilo — ko bi se hotelo. Naši trgovci si obešajo nad vrata nemške napise in vodijo vse posle v blaženi nemščini. O veliki industriji in trgovini niti nočemo govoriti, ker je vse v rokah tujcev in potujčencev, ker domačini nimajo poguma in podvzetnosti, zato se šopiri prevzetno tujstvo med nami. Skoro vse boljše službe so v tujih rokah — Slovenec bodi para in to mnogo mnogo po svoji neodpustljivi brezbriznosti. Koliko nam to škoduje v socialnem oziru, se niti povedati ne dá. Tujec, ki ne more imeti srca za nas, nas samo izkorišča,

kaj njega briga, ako vsi poginemo, samo da on odnese svoj del od naših žuljev. Kaj brigajo tujca krasote naših zemljâ? On išče samo med nami napolniti svoje žepe. Zato je potreba, da se slovenski narod gane in prične samostojno gospodarsko organizacijo. Treba mu je pa odločnosti in ljubezni do samega sebe. Popravimo najprvo sami svoje napake, ljubimo svoj jezik in svoj rod, ne bodimo »lipovci«, kadar nam je treba braniti čast in pravdo svojemu rodu in jeziku. Oživimo slovensko misel v družinah in v vzgoji, potem smemo še-le upati boljših časov milemu našemu jeziku. Sicer pa: »Kedor zaničuje se sam, podlaga je tujčevi peti!«

Politika po svetu.

Španjsko-ameriška vojska, ki traja sedaj že nad jeden mesec, je pač zelo redka prikazen. Po bitki pri Filipinskih otokih, blizu mesta Manile, v kateri so Amerikanci Spanjce res precej občutno zadeli, in po nekaterih manjših praskah v bližini otoka Kube, je sedaj že dalje časa vse tiho. Vrše se samo priprave za odločilno bitko, ki bo najbrže nekje v kubanskih vodah, ladje se zbirajo in nabirajo nove vojne moči, vse drugo pa miruje, kakor bi sploh ne bilo vojske. In vendar stane ta mirna vojska skoro ravno toliko denarnih žrtev, kajti vzdrževati je treba vso pripravljeno armado. Amerikancem sicer sedaj v tem oziru še ni ravno nič hudega, ker so precej dobro založeni z dolarji, toda drugače je s Španjci, katerim je že pred vojsko primanjkovalo potrebnega drobiža. Umevno je, da ima večinoma vsa Evropa veliko sočutje s Španijo, ki je napadena tako po krivici in ki mora sedaj v boj, da reši svojo čast in ako mogoče tudi svoja posestva. Seveda bo konečno najbrže denar zmagovalec, toda Španjci bodo imeli vsaj to zavest, da so storili, kar jim je bilo mogoče.

Državni zbor snide se zopet dne 1. junija, da bo nadaljeval svoje navadno, prazno delo in tratil dragi čas in denar. Razgovarjalo se bo zopet o znanih jezikovnih predlogih in o narodnostnem vprašanju sploh, toda že danes lahko rečemo, da popolno brez vsakega vspeha, kajti dokler bo v parlamentu zbran tak zastop, tako dolgo ni misliti na sporazumljenje in pametno delo. Vsled tega se tudi že govori, da se že koncem junija zasedanje zaključi in se ljudski

se tudi vi združiti v društvo, da bode te kmalu jedini, in če želite, zopet kmalu pridemo. Zaključim torej shod in zakličem z veselim srcem: Naš sveti oče Leon XIII. in naš apostoljski cesar Franc Jožef I. naj živita! Živijo! Živijo! Živijo!

In trikrat je zaoril »živijo« iz več sto grl po dvorani, fantje na »dolgi njivi« storili so še jedenkrat svojo dolžnost, in poživljeni in utrjeni v svojem katoliškem prepričanju so se razkropili možje zborovalci.

Shodu je sledila popoldanska služba božja, na to so se še nekoliko časa prijazno pomenkovali in zabavali, potem so pa spluli čolni zopet od brega, na bregu ostala množica jih je pa prijazno pozdravljala ter si želela še mnogo tako lepih dnevo.

Jože in Konrad, bratranca Marijanina se nista vrnila z drugimi v mesto. Štefan ju je peljal na svoj dom, in Marijana jima je lahko vse izkazala, kakor si je že pred tednom želela. Tudi materi se je že zdatno zboljšalo, in zato je bila zvečer zabava prav prijetna. Štefan je bil svojih gostov nad vse vesel, in

če pogledamo Marijano, vidimo, da tudi ona ni sovražna Konradu, saj je lep in čvrst mož, zlasti pa vse ljubezni vreden, ako se oziramo na njegovo trdno versko prepričanje. Prav ničesar torej nimamo zoper to, če bo kedaj čvrsti Konrad kot mladi Novak peljal brhko Marijanico pred altar, zlasti, ker se bo s prošnjami to lahko doseglo! — Midva pa, ljubi bralec, pogledjva, kaj počnejo Novak, Ebing in Heler, naši »trije polovičarji!«

Vidili smo že, kako se je izpremenil naš učitelj Heler. Nazore, kakoršne so mu vcepili v sedanji brezverski šoli, je opustil, ko je spoznal, kam bi ga pripeljali. Iz polovičarja postal je cel mož! Zato je pa dobil pri katoliških tržanih tako zaupanje, da so ga volili podpredsednikom društva, katero se je ustanovilo na podlagi tega shoda.

Mir in sloga med šolo in cerkvijo je v največje veselje gospoda župnika vladala ves čas učiteljevega delovanja v trgu. Škodovati mu notar pri predstojnikih tudi ni mogel, ker so njemu izročeni otroci vedno dobro odgovarjali na vsako nadzornikovo vprašanje.

Ebing, trgovec od nog do glave, pride do pravih pojmov, da skoraj do sklepa; toda zastonj; obrt in nespametni predsodki ga vržejo zopet na zlato srednjo pot, kakor si je domišljeval. — Tudi Novak, priprosti toda prosti kmet, tudi ta pride do prepričanja in do trdnega značaja. Sicer se drži trdno svojih mnenj; poučevanje in svarjenje samo ne stori pri njem ničesar. Sele, ko je sam izkusil, ko je sam pogledal v prepad, katerega kopljejo skrivaj sovražniki cerkve, takrat se mu sele odprejo oči in iz polovičarja postane on cel, zvest, odločen katoličan, mož beseda v najlepšem smislu. To bodiva tudi midva, ljubi bralec, paziva na besede sovražnikov svete cerkve in kmalu bodeva popolnoma jednaka Novaku in Helerju! Tudi midva bodeva prišla do trdnega verskega prepričanja, vsa navdušena bodeva za shode krščansko-katoliških delavskih društev, z jedno besedo, rada se bova žrtvovala za dobro in za sedanje čase neizogibno potrebno stvar!

Bog Te živi, ljubi bralec, zdravstvuj!

zastopniki podajo na daljše počitnice do septembra ali pa še dalj, da se temeljito od- dahnejo od prevelikega »napora«. No, na- pora je bilo sem ter tje res precej, toda za blagor tlačenih stanov ne, za zboljšanje polo- žaja delavskih trpinov se ni nihče preveč potil. Še tisto, kar se je dobrega vsejalo, bode segnjilo in obležalo mej zaprašenimi akti. Na pošteno in pravično nagodbo z Oger- sko pa le misliti ni. In vse to se dogaja v jubilejnem letu, ko bi morali vsi avstrijski stanovi najti povsodi dovolj povoda radovati se in pozabiti bedo in bridkosti zadnjih let. Kaj tacega pač ne želi oni, čegar vladarska petdesetletnica se bo letos povsodi kar naj- slovesneje obhajala, kajti vladarjeva nepre- stana želja je, da vlada zadovoljnost in mir mej vsemi avstrijskimi slojevi.

Naša organizacija.

I. ljubljansko delavsko konsumno društvo opozarja one člane, ki se niso vzdignili dividend za minulo leto, naj to storé najkasneje do konca meseca junija, ker se po preteku tega roka v zmislu sklepa obč- nega zbora pripišejo dividende k deležu in izplačajo se le drugo leto. — Isto tako se opozarjajo oni člani, kateri se niso poravnali svojih starih stvari, da to čim prej store, ker sicer bo načelnistvo prisiljeno nastopiti pot javnosti.

Odbor »Gospodarske zveze« je imel dne 26. t. m. svojo prvo sejo, pri kateri so se izvolili v načelnistvo poleg predsednika g. dr. Šustersiča sledeči gg.: vodja P. v. še, drž. posl. dr. Krek, kn. škof. tajnik I. Šiška, župan šentviški A. Belec in trgovec Kav- šek; namestnika sta pa gg. I. Pliberšek in V. Schweitzer. Nadalje se je vršil tudi razgovor o nekaterih važnih zadevah, tako glede skupnega skladišča, ter trgovinskega in odseka za Gorisko.

Izlet katoliškega delavskega dru- štva na Jesenicah v družbi s po- zorno brambo in delavsko godbo 22. t. m. na Bled obnesel se je nepričakovano dobro. Udeležilo se ga je samo z Jesenic 3—400 ljudij, nekaj tudi iz drugih fara. Na otoku je bila sv. maša za društvo, katero je daroval jeseniski administrator gosp. Avg. Šinkovec in imel za slavnost primeren govor, v katerem nam je priporočal česčenje Ma- tere Božje in nas priporočal njenemu varstvu. Takoj po maši smo imeli pete litanije. — Ako je bilo že dopoldne vse polno veselja, bil je popoldan na Petranovem vrtu, kjer smo imeli skupen obéd, še živahnejši. — Godba se je vrstila s petjem, katero so oskrbeli društveni pevci. Počastil nas je tudi načelnik katol. rokodelskega društva z Vrh- nika, gosp. kaplan Košir, s 60 društveniki in s krasno svojo zastavo, grajski kaplan gosp. Evgen Lampe pa je pripeljal čez 30 udov mla- deniškega izobraževalnega društva. Radost je priklopila do vrha, govor se je vrstil za go- vorom, napitnica za napitnico. Gosp. Košir je omenil, da so prisli Vrhničanje izpolnit svojo obljubo in se Materi Božji zahvaliti za v resnici dragoceno zastavo in veličastno društveno hišo, mi smo si pa mislili: O kedaj bo to pri nas, mi nimamo ne jednega, ne drugega, ko bi mogli vsaj v najem dobiti dovolj prostorno sobo, da bi mogli katerikrat prirediti kako predstavo, a tudi tega ni. In zastava? O kje si še! No malo bližje do za- stave smo pa že. Čuk Petranove gospe je s šaljivo dražbo preskrbel zastavi že drog, nam pa obilo smeha. Le prehitro je minul čas, morali smo iti narazen, nekateri na kolodvor in dalje na Vrhniko, mi smo jo pa ubrali preko Zaspa čez Hom zopet nazaj v savsko dolino. — Ta izlet je prvi, katerega je pri- redilo kat. delavsko društvo na Jesenicah. Bog daj še dovolj takih, tako prijetnih. Da se je pa vse tako lepo izvršilo, gré zasluga za to v prvi vrsti gosp. Nikodemu Bernardu, načelniku kat. del. društva in kapelniku godbe ob jednem.

Slovenska krščanska socijalna zveza je priredila v nedeljo 22. maja zve- čer ob pol 8 uri veselico, pri kateri so so-

delovali društveni tamburaši, zbor slov. pev- cev in člani mladeniškega društva. Igrala se je igra »Sinovo masčevanje«, katero so igralci dobro pogodili. Izborna so nastopili tamburaši, burno ploskanje je bilo dokaz, kaj stori požrtvovalnost in železna volja. G. Železnikar sme biti ponosen na svoj trud kot učitelj in dirigent. Dobro so peli tudi pevci. Obiskana pa veselica ni bila tako, kakor bi bilo želeli. Dvorana »kat. doma« pač lahko sprejme veliko več oseb, kot jih je bilo pri veselici. Vzrok temu je bilo lepo vreme, ka- tero sedaj spomladi tako zapeljivo vabi člo- veka v naročje cvetoče narave. Ni čuda torej, ako se zmoti in gre raje drugam kot v kako dvorano. Okoli polnoči razšli so se vdele- ženci z zavestjo, da so preživeli lep večer. Pri veselici so bili navzoči tudi trije Hrvatje iz Sarajeva, katere je v slavnostnem govoru č. g. dr. Debevec pozdravil s toplimi bese- dami. Gromoviti »živijo Hrvatje« se je razle- galo po dvorani. Gotovo si bodo tudi oni za- pomnili večer, ki so ga preživeli med brati Slovenci, in povedali v domovini, da so med nami dobili rodne brate, boreče se za vza- jemnost in kulturni razvoj Slovanov.

Socijalne zadeve.

Revščina na Laškem buta sedaj, ko se je žito tako ogromno podražilo, siloma na dan. Po mestih in trgih se zbirajo stradajoči lju- dje in noben dan ne preide, da bi se ne slišalo o kakem manjšem krvavem upor. Več ljudij je bilo že umorjenih pri teh pri- likah. Delavci nimajo tako ničesar izgubiti; slabše se jim ne more goditi, kot se jim godi. Naj navedemo samo jeden primer. V bo- lonjskem okraju so plačevali veleposestniki za deseturno težko delo na riževih poljih krog 30 kr. dne ob svojem. Noben možak se ni hotel že več oglasiti za to delo, ker se ni upal izhajati s pasje bornim zaslužkom. Samo žene, dekleta in otroci so delali na riževih njivah. Jed jim je bila kuhana zele- njava (tudi trava), kateri so primešale malo moke. Neki bolonjski list »Corriere della Sera« piše, da bi se količkej vreden pes take jedi ne dotaknil. A tudi ženskam se je naposled delo uprlo. Možak je komaj zmagoval po 10 ur, kamo li ženska in otrok! Delavke so se združile in so napovedale stavko. Obnašale so se tako krepko in tako trdno so držale druga z drugo, da so zmagale.

Skrb za mala kmečka posestva. Na Fran- coskem je prošli mesec sklenila poslanska zbornica nekaj polajšav za pridobivanje in ohranjenje kmečkih posestev. Zakon, ki velja za delavske hišice, se je raztegnil tudi na kmečka posestva pod 6000 glđ. vrednosti. Tudi kmečka nova poslopja so v tem slučaju davka prosta. Po smrti kakega zakonskega sme njegov drug zahtevati, da se proglasi posestvo za pet let nedeljivo; če so mlado- letni otroci, se sme do 10 let to dovoliti. Vsak dedič sme ponuditi, da prevzame ne- razdeljeno posestvo, če se zaveže sodediče odškodovati. — Pri nas bi tudi ne škodil tak zakon!

Želez-

ničar.

Na Francoskem so železničarji združeni v močno zvezo. Dne 31. dec. 1897. je bilo 57419 udov v nji. Imenuje se »narodna zveza železniških delavcev na Francoskem in po nasebinah« (syndicat national des tra- vai fleurs des chemins de fer de France et des colonies). Zveza ima skrbeti za koristi železniških delavcev. Od 28. do 30. aprila let. leta je imela svoj 9letni shod. Proslega leta je bilo 86.516 frankov dohodkov in 74.426 fr.

stroškov. Dozdaj imajo še pri zvezi socijalni demokratje neznatno večino, a delavci uvi- devajo vedno bolj, da je njihova prva dolž- nost otresti se socijalističnega jarma. Iz ra- čuna se to najbolj razvidi. Polovico stroškov — 35 000 fr. se je porabilo za centralno vodstvo in za upravo; 16.000 fr. za tisek in agitacijo in — 1200 fr. — reci tisoč dve sto fr. za podpore in ob času stavk. Pravde so stale 10 600 fr. Že iz tega poznamo so- cijalno demokratake ticke, se bolj pa iz na- slednjega. Zastopniki alžirskih železničarjev so zahtevali, da naj se v zvezo ne sprejme noben jud. Ta predlog je butil ob judov- stvu prijazna srca plemenitih socijalnih de- mokratov in planili so po njem, kar so mogli. Z neznatno večino je bil odklonjen. — Pri pravdah so se ozirali voditelji na politisko mišljenje posamnih uslužbencev. Kakemu so- cijalnemu demokratu so brž zastoj sprejeli pravdo, krščanske delavce so pa radi odme- tali. Zato se je stavil predlog, naj se v pre- iskavanje pravnih zadev izbere odbor samih pravnikov, ki se ne pečajo s politikom. A tudi ta predlog je bil odklonjen. Šla je pa trda. Socijalistiška poslanca Millerand in Viviani sta morala priti sama zagovarjat se in le sili svoje zgovornosti se imata zahvaliti, da ni predlog zmagal. Zveza je poslala svoje za- stopnike posamnim železniškim družbam, a samo jedna (Pariz-Lijon — srednje morje) jih je sprejela. Druge so izjavile, da je ne priznavajo. Sklepalo se je o odgovoru in z 52 proti 13 glasovom se je sklenilo, da se poskusi še enkrat in če ne bo nič vspeha, se prične splošna stavka. Vseh zastopnikov je bilo 88. Ker so socijalni demokratje na kr- milu, pada zveza od leta do leta. Samo leta 1898 jih je krog 11.500 manj, nego jih je bilo l. 1897. To kar smo že Bog ve koli- krat povdarjali, se nam tudi tu kaže: Stro- kovno združevanje je potrebno, a gorje ta- kemu združevanju, če je v socijalno demo- kraskih rokah. Potem je v resnici samo iz- sesovanje in zapeljevanje delavcev na dnev- nem redu. Tudi iz Francoske železničarske zveze razvidimo, da je socijalna demokracija sposobna samo škodovati delavcem in raz- dreti vsako pravo gibanje med njimi. Polo- vico doneskov so požrli francoskim želez- ničarjem — voditelji. Pri nas lahko rečemo, da še več! In vender se jih še mnogo ne more spametovati.

Naši nasprotniki.

Nekaj o naših »prijateljih« Vredništvo »Glasnika!« Z ozirom na pisavo Vašega lista v 13. šte. t. l. pod naslovom »Nekaj o naših »prijateljih« pošiljam Vam popravek v smislu § 19. tisk. zak., katerega obelodanite v pri- hodnji številki na po zakonu določenem mestu. Dasiravno v omenjenem članku ni označeno moje pravo ime, vender je razumljena moja oseba pod opetovano navedeno psovko »cu- njarica«, vsled katere je moj popravek opravičen po §§ 488, 491. kaz. zak., ki pra- vita, da zadostuje tudi primerno znamenje, da se spozna dotično osebo. 1. Ni res, da sem se hotela in se niti nisem na dan pr- vega majnika vozila v rudečih hlačah na bi- ciklju. 2. Ni res, da se je mene na dan pr- vega majnika za slavnostno govornico odlo- čilo; res pa je, da je imel slavnostni govor so- dr. Zadnik. 3. Ni res, da mi je v govoru tvarine zmanjkovalo in sem se po nekemu ozi- rala. 4. Ni res, da sem oznanjevala svobodo, enakost in bratstvo; res pa je, da sem de- klamovala pesen slovenskega duhovnika A. Aškerca, ki se imenuje »Jaz«. V tej pesni ni

nič od svobode, enakosti in bratstva. 5. Da sem se jaz pri pogrebu sođr. Brozovića neki delavki iz tobačne tovarne, ki je baje molila rožni venec izrazil z besedami, da ves čas nemir dela, je gorostasna neresnica v naj-ožjem pomenu besede. Iz vsega tega sledi, da se dotični dopisnik oziroma dopisnica, ni ozirala toliko na resnico temveč le, da bi mene osramotila. — Ta popravek blagovoli sprejeti vredništvo v nespremenjeni obliki, ker sicer se bodem morala obrniti do državnega pravdnistva in mu naznaniti še razna druga žaljenja iz prejšnjih števk.

Helena Koprivc, m. p.

Opomba vredništva: Iz tega, precej čudnega popravka, razvidijo oni, katerim dose-daj še ni bilo znano ime, ki se skriva pod »cunjarico«, kdo je prav za prav ta rudeča sodruginja. Sploh smo pa iz »popravka« izve-deli še marsikaj več, kakor je bilo v dotič-nem dopisu. Pred vsem vemo, da »cunja-rica« ni samo rudeča sodruginja, ampak tudi »izvrstna« deklamovalka. In to je na-zadnje tudi nekaj, posebno ako se še dekla-muje toli »vzvišeno«, azijskim malikovalcem toli pristrčno pesem, kakor je Aškercev »Jaz«.

Napredek socijalne demokracije. Zadnja Kljukčeva mati »Svoboda« prinesla je dne 24. maja pod zaglavjem: »Jezuvitizem pri pekovskem obrtu nek spakodran, od vseh vetrov skupaj znešen odgovor na notico v »Glasniku« z dne 10. maja t. l. pod naslo-vom: »Napredek socijalne demokracije«. — Zaganja se v pisca in se skuša oprati, toda da se mu ni posrečilo in se mu ne bo, kažejo vse njegove ostudne laži, ki prav za prav niso odgovora vredne. Toda mo-kraška navada je, da, ako se jim ne odgo-vori, že sami sebi verjamejo, da so resnico pisali. To pošteno delavno človeče, ki se skriva za uredniško tajnostjo, z imenom Skrbic, ki je gotovo vsakemu pomočniku in gospodarju znan, ker drugega nima v mislih, kakor druge svoje sodelavce k uporabi nago-varjati, se očitno zaganja v mene in tovariša Urbarja. Napada naju najprej radi knjig, da je ostudna laž, da je bilo kupljenih 17 knjig za 18 gld. 15 kr. Tukaj moram izpovedati, da je bila tiskarska pomota, kajti jaz sem pisal 11 gld. 15 kr. — Kar se tiče agitacije za občni zbor, lahko, ako treba, s 25 pričami dokazem, da mi nismo nič o tem vedeli, ker pri shodu, ki je bil 21. pr. m., nismo hoteli biti do konca. Da se pa vže naprej bojite propada, kaže dovolj jasno to, da nas vaši sodrugi vže naprej nagovarjajo, naj pristopi-mo zopet k društvu, da bode tako, kot je bilo poprej, da se ne bode oziralo na nobeno politiko. Pravi faktum je, pravijo nadalje, da člani društva nič več ne ubogajo hinavca Karliča, da bi jih še nadalje skubil, in potem tudi radi nekega primanjkljaja, katerega pa ne znajo izračunati. Gola resnica je, da me člani društva ne ubogajo, zato ker tistih ni nič več kakor 17 še in še ti vam kmalu odpadejo. Dokaz, da res še sami vaši rdeči bratci ne simpatizujejo z vami, je ta, da ste pri zadnjem vplačevanju navzlic temu, da ste mesečnino zvišali od 30 kr. na 50 kr., le samo 4 gld. dobili ter je vplačalo samo 8 članov. Resnica gledé primanjkljaja je pa, da sem hotel za svoje poštenje tožiti, a sta me sedanji vaš blagajnik Posavc in odbornik Ferjančič v gostilni pri g. Antonu Kreku na Bregu nagovarjala, naj nikar ne tožim, da ne bodo sitnosti imeli. Da je to resnica, priča gostilničar g. Anton Krek. Potem piše, da je laž, da je 40 članov odstopilo. Pripomnim

le, da ne 40 ampak 45, kar mu lahko do-kažem. Dvomim, da bi bilo 17 več kakor pa 45. Krščanskim socijalistom ni treba na noge pomagati, ker že sami dovolj trdno stojé, a vam bom škodoval, kolikor bodem mogel. Hinavščino mi more vaša stranka najmanj očitati. To kaže vse moje delovanje l. 1896 in 1897. Da sem vedno delal v korist pe-kovskih delavcev, je tudi dovolj dokazov. Tacih činov pa, kakor so pri vas v navadi, mi nismo vajeni, zato je za vami tudi nikdar hodili ne bomo.

Fr. Karlič.

Drobtine.

Vsprejem premil. knezoškofa dr. Antona Jegliča dne 20. t. m. je bil nad vse sijajen. Ze dopoldne ob prihodu je tekmovalo ljub-ljansko stanovništvo me seboj, da ga vzprejme tem dostojneje. Se veličastneja pa je bila se-renada isti dan zvečer. Do 160 članov kršč. socij. delavske organizacije je oskrbelo bakljado po mestu in pred škofijsko palačo, narodna pevska društva so zapela tri krasne pesmi. Ljudstva je bilo na trgu na tisoče, tako da se je vse trlo. V iskrenih besedah se je pre-svetli vladika zahvalil za prirejeno ovacijo. V nedeljo pa se je vršilo slovesno vmeščenje v stolni cerkvi. Slovesnosti se je vdeležilo nad 200 duhovnov, mnogo civilnih in vojaških uradnikov, društvo rokodelskih pomočnikov z zastavo ter deputaciji slov. katoliškega de-lavskega in delavskega konsumnega društva in nebroj vernikov. Vse to je kazalo, kako se Kranjska posebej pa še Ljubljana raduje, ko je došel v njeno sredo knezoškof, ki bo kot pravi apostol in kot slovenski rojak vsi-kdar stal na braniku za svetinji naših prade-dov: sv. vero in milo narodnost. Bog ohrani, Bog obvaruj knezoškofa Antona!

Vsled izjave v 12. številki »Glasnika« pri-morana sem Vam poslati popravek na temelji § 19. tiskovnega zakona, katerega blagovolite sprejeti v prvo številko omenjenega lista. — Laž je, da se v moji gostilni v »Ameriki« na Glincah dogajajo stvari, vsled katerih bi se pritoževali bližnji sosed; resnica pa je, da je moja gostilna na dobrem glasu in od-prta vsakomur, kdor pošteno plača. Ako bi se pa v moji gostilni dogajale stvari, ki so neopravičene, bi že za to pooblaščen oblast poskrbel. V omenjeni notici ne tiči namen, povedati resnico, temveč odgnati obiskovalce moje gostilne, ki so krščanskega mišljenja. Prosim, da se sprejme popravek popolnoma nepredelan, kakor določa zakon. Se spošto-vanjem Marija Krehan. Na Glincah, dne 15. maja 1898. — Opomb. uredn.: Akoravno po zgoraj navedenem paragrafu nismo dolžni objaviti popravka v taki obliki, vendar ga objavljamo; pripomnimo pa, da smo prejeli dotično vest od zanesljive strani in da smo tudi že prejeli čuli jednake pritožbe. Ako se je pa v zadnjem času v tem oziru kaj spre-menilo, jembemo seveda z veseljem na znanje.

Samomori. V Berlinu je pretečeni mesec neki kurjač, imenom Karol Bier, zastupil sebe in celo svojo družino, sestoječo iz žene in treh hčera. Povod temu je bil odpust iz dela radi kepice svinca, katerega si je Bier krivično prisvojil. Bier je bil baje priden in dober družinski oče. Na Dunaju se je usmrtil jednoletni prostovoljec Pavel Erstling — ker ni avanziral; bil je 21 let star.

Grozno zlodejstvo se je dogodilo v mestu Rovigo, ki leži na progi od Ferrare v Be-netke. Med posestnikom plinarne v Rovigi, dr. Giovanni Ermacora, in njegovim sorodni-kom inženirjem Carlo Piva nastal je po smrti starega Ermacora prepir radi oporo-ke, katerega pa ni nihče smatral za tako resnega. Giovanni Ermacora je prišel v Rovigo s svojo mlado soprogo in se je z njo podal v pli-narniško pisarno k Pivu, kateremu je v po-zdrav ponudil roko. Piva, ne da bi zinil be-sedo, zgrabi revolver, vstrelji trikrat proti Er-macori, katerega je zadel v srce in ga takoj usmrtil. Nato je zgrabil karabin in je sa-mega sebe ustrelil v glavo. V Porea dos Moz blizo Santarema na Portugalskem izvršil je neki mlinar Joakvim Lopez štirikratni umor in samoumor. Zvečer je rekel svoji ženi, da

bode pokončil vso družino; žena ni temu pripisovala nikake važnosti in je šla v po-steljo. Ko se Lopez navleče žganja, zgrabi nož in spečo ženo dvakrat sune. Potem je zaklal še taščo. Njegovo svakinjo, ki je prihitela na klic in upitje, sunil je z nožem v prsi, da se je takoj mrtva zgrudila. Na to je šel mo-rilec iskat še svaka, katerega je dobil in ga globoko v hrbet smrtno rani. Vrnivši se v svoje stanovanje, prerezal je sam sebi vrat in poginil. Šestero otrok Lopezovih ni no-beden poškodovan, petero večjih je uteklo, najmanj pa se je zavlil na postelji pri materi v odejo in tako odšel divjosti lastnega očeta.

Kršč.-soc. železničarsko društvo v Ljubljani
vabi svoje p. n. člane k

I. občnemu zboru

kateri se bode vršil

v soboto, dne 4. junija t. l. zvečer ob 7. uri

v domu rokodelskih pomočnikov
v Komenskega ulici št. 4.

Vspored:

1. Pozdrav društenikov.
2. Poročilo tajnikovo.
3. Poročilo računovodje.
4. Poročilo nadziralnega odseka.
5. Imenovanje častnih članov.
6. Prememba pravil.
7. Volitev društvenega odbora.
8. Razni nasveti.

Društveno načelništvo.

Prečastiti duhovščini in slavnemu občinstvu se pri-poročam v izdelovanje

vsakovrstne obleke

ter zagotavljam najsolidnišo postrežbo in znižane cene. Vsled mnogoletne izkušnje in z izpitom, ki sem ga na-pravil na Dunaju v pri-kro-jevalni šoli, mi bo mogoče postreči in ustreči vsaki želji cenjenih gg. naročnikov.

Franco Pavšner,

krojač v Ljubljani,

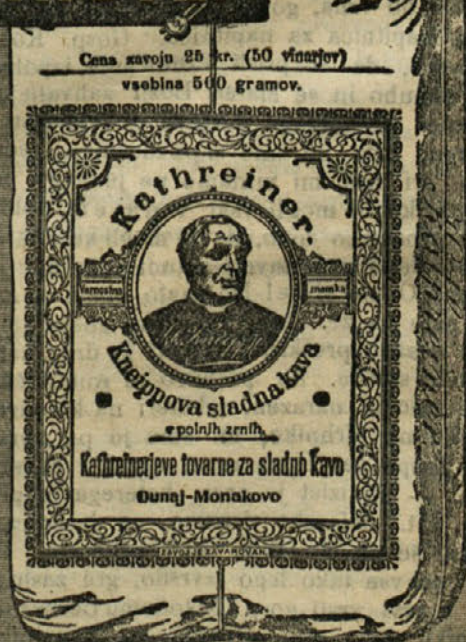
Vodnikov trg št. 4.

Franc Grunda

pek v Udmatu št. 108

priporoča kruh od najvišje do najnižje vrste in tudi vsakovrstne slaščice po najnižji ceni.

PRISTEN

V svojo lastno korist naj zahtevajo in jemljejo kupovalci le take izvirne zavoje.